

1978/6

Ablaknyitás

Hétköznapi párbeszéd

Karrierek

Tallózás bányászatunk
élő örökségei között

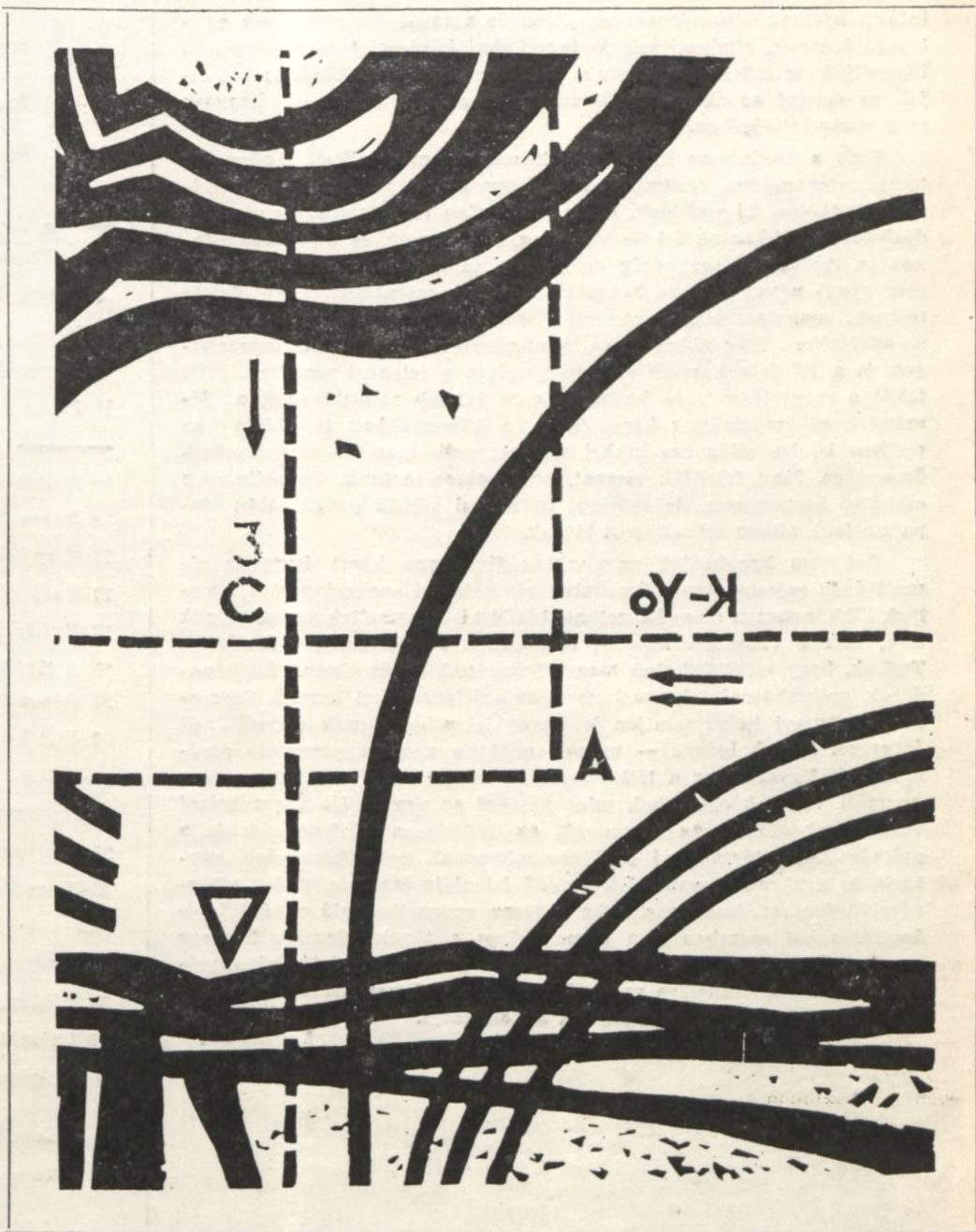
A hollókői fafaragó

Banos János, Csanády János,
Iluh István,
Karácsondi Imre versei,
Kelemen Gábor
prózai írása

A Krúdyak Nógrádban

Modern irodalom
– modern film

Balassagyarmat története

PALŐCFÖLD

Nem is olyan régen történt, hogy az ifjúság magatartásával, viselkedésével, kialakuló szubkultúrájával kapcsolatban olyan „állásfoglalásra” került sor, amelyet követően érezhetően megnyugodtak a kedélyek a farmer, a hosszú haj, a beatzene, a lezserebb magatartás, valamint annyi más generációs ismertetőjegy ügyében. Úgy tűnik fel, gyökeres átalakuláson ment át egész közfelfogásunk, s ez már más, külsődlegességeknél jóval mélyebb társadalmi jelenségek megítélésében is megmutatkozik. Megtanultunk valamit: a toleranciát. Növekszik a tűrőképességünk, a megértésre való hajlamunk. Természetesen nem iránytadó elveink felhígulásáról, valamiféle pluralizmus létrejöttéről, hanem átgondolt elvi alapokon nyugvó magatartás-

ról van itt szó. Nyilván szerepet játszik ebben az is, hogy szellemi életünk egyik fő tulajdonsága — a múlt árnyalt birtokbavétele — e téren is hasznosítható tapasztalatokkal szolgál és int bennünket.

Idealizálnánk ezt a tendenciát, ha tisztán tudati érettségként értelmeznénk és elfelejtenénk, hogy valójában objektív társadalmi folyamatok is munkálnak mögötte. Az elmúlt évtized olyan fejlődést, változást hozott, amely egyre differenciáltabb mindennapi életet eredményezett. Megoldottuk és egyre magasabb szinten akarjuk megoldani az emberek szükségleteinek kielégítését. Az ennek érdekében végzett munka a hétköznapi, a mindennapi élet gazdagodásához, sokirányú kiépüléséhez vezetett. A szocialista demokrácia gyakorlatának elmélyülése,

intézményeinek dinamikus megújítása és a továbbfejlesztéséhez gyülekező igények, elképzelések jó társadalmi közérzetet teremtenek, s biztosítják az érdekek egészséges és kívánatos összefüggését; bevonják az egyént az átfogóbb összefüggésrendszerekbe, nem hagyják meg elszigeteltségében.

Ezek a korántsem kimerítő teljességben megemlített tendenciák természetes módon eredményezték, hogy tágult az egyéni választások lehetősége, új szokások, eddig ismeretlen magatartás- és viselkedésformák bukkantak fel — velük együtt károsak és elfogadhatatlannak is. Az egyéni szabadság egészséges, társadalmi célkitűzéseinkkel megegyező növekedése is hozzájárult mások miénktől eltérő életvitelének, magatartásának, gondolkodásának türelmetlenségtől mentes megítéléséhez. Még akkor is ez a meghatározó, ha olykor tapasztaljuk is a túlzásig hevített elégedetlenséget a jelennel szemben. Nőtt tehát a megértésre való hajlam. Egyre inkább rendelkezünk a jószándék kihámozásának képességével a köznapokban is, abban az esetben is, ha világnézetünkkel nem egyezik mások vezérelveinek összessége. Nem feledjük viszont, hogy merre tartunk. De akiben a cselekvő humanizmus lehetőségét felfedezni véljük (méginkább: tapasztaljuk), abban szövetségest látunk.

Azt sem hagyhatjuk ugyanakkor figyelmen kívül, hogy az elmúlt évek számos olyan társadalmi elmozdulást eredményeztek, amelyek több, nehezen megválaszolható kérdést is kitermeltek. Számítottunk erre, hisz a valóságot minden részletében lehetetlenség előre látni. Tudtuk, hogy célkitűzéseink megvalósításának során olyan ellentmondások pattanhatnak ki, amelyek visszás jelenségeket hoznak felszínre. A köznapl tudat szintjén is élesen jelentkezik ezek elemzésének és megértésének igénye — nagyon gyakran nem megnyugtató eredménnyel. Ugyanakkor a létbiztonság szükségszerűen veti fel az úgynevezett végső kérdésekkel, mint például az egyéni lét végességével való szembenézést. Az egyéninek, az áttételesen közösséginek és a nyilvánvalóan társadalmi problémahalmaznak ez a közelsége, egyidejű és gyakran egymással keveredő jelenléte tapasztalhatóan világnézetiséget eredményezett. Az e téren megnyilvánuló egyéni tájékozódásokkal szemben sem lenne helyes a türelmetlenség. Ismerve az okokat, mégsem állapodhatunk meg a passzív megértés várakozásában. Aktív toleranciára van szükségünk, amelynek elvszerű gyakorlatát ideológiai következetességünk biztosíthatja.

Laczkó Pál

1978/6

TARTALOM

- 3 Sulyok László: Ablaknyitás
 6 Pintér Károly: Hétköznapi példabeszéd
 7 Kunszabó Ferenc: Karrierék
 12 P. A.: Szembesítés 3.
-
- 13 Kelemen Gábor: Őszi virág
 13 Banos János: Majd minden megbocsáttatik
 15 Csanády János: Télben
 17 Karácsondi Imre: Játék
 17 Krúdy Gyula: A Jámbor testvérek fogadója
 19 A Krúdyak Nógrádban (Praznovszky)
 20 Dénes Géza: A híd
 20 Iluh István: Lettár a tanyán, Hová tartozom
-
- 21 Szvircsek Ferenc: Tallózás bányászatunk élő örökségei között
 22 Praznovszky Mihály: Egy választás Nógrád megyében
 24 Nagy Zoltán: Palóc arcok. A hollóköi fafaragó
-
- 25 Modern irodalom — modern film. (Veress József)
 26 Fábrián Katalin: A Makoldi család (Horpácsi Sándor)
 27 Bajor Nagy Ernő: Életünk — történelem (Mányoki Endre)
 28 Galgóczy Erzsébet: Közel a kés (Kaári Sándor)
 29 Szöllősi Zoltán: Vacsora a jégen, Tamás Menyhért: Küszöbön (Szabó Ernő)
 30 Balassagyarmat története, 1896—1962. (Molnár Pál)

PALÖCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI IRODALMI MŰVESZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MÖVELŐDESUGYI OSZTÁLYÁNAK LAPJA
 Főszerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14—13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat.
 Felelős kiadó: Bálint Tamás igazgató. Terjeszti a Magyar Posta.
 Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—961 62 pénzforgalmi jelzőszámmal. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenítéskéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

INDEX: 25 952
 ISSN 0555—8867
 78.20206 N. S. 1400 db

A 6. számunkban szereplő képzőművészek: Fero Král, Csehszlovákia (cím- és 5. o.), Alzbeta Stollmannova, Csehszlovákia (4. o.), Szujó Zoltán (10. és borító 3. o.), Bálványos Huba (11., 28. és borító 4. o.), Barczí Pál (12. o.), Alexander Eckerdt, Csehszlovákia (18. és 23. o.).
 — Fotó: Kulcsár József és Buda László.